

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ.....พระแสง..... จังหวัด...สุราษฎร์ธานี.....
ข้อมูล ณ วันที่.....๑๘เดือน.....กรกฎาคม.....พ.ศ.....๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลนางศรินวล พิบูลย์.....
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๓๐/๒ บ้านปลายคลอง หมู่ที่ ๖ ตำบลสินปุน อำเภอพระแสง
จังหวัดสุราษฎร์ธานี
โทรศัพท์ ๐๙๓-๗๘๖๑๑๘๖ Facebook LineSrinual๒๕๒๐.....
เกิด พ.ศ. ๒๕๒๐ ปัจจุบันอายุ ๔๘ ปี
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษาปริญญาตรี.....
สถานบันการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.....
คณะ/สาขาวิชาคณะรัฐศาสตร์... สาขาการเมืองการปกครอง.....
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๕๓๙,๒๐๔..... บาท/ปี (ข้อมูล ปี ๒๕๖๗)
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๗.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก...ปาล์มน้ำมัน.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอพระแสง เป็นแปลงปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นพืชหลักของ ศพก. แห่งนี้ มีพื้นที่ทั้งหมด ๓๕ ไร่ ปาล์มน้ำมัน อายุ ๑๗ ปี ระยะปลูก ๑๐x๑๑เมตร อยู่ในเขต Zoning ความเหมาะสมเล็กน้อย แต่ประธาน ศพก. ก็มีการปรับให้เป็นความเหมาะสมสูง โดยการมีระบบน้ำในแปลงปาล์มน้ำมัน, ใช้ปุ๋ยหมักที่ผลิตเองเพื่อลดต้นทุนการผลิตร่วมกับปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน และปฏิบัติตามหลัก RSPO จนปัจจุบัน แปลงเรียนรู้มีผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ยประมาณ ๖,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่/ปี ได้รับคัดเลือกให้เป็นแปลงต้นแบบของสำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๗ และได้รับรางวัลชนะเลิศ ในการประกวดแปลงเรียนรู้ปาล์มน้ำมันต้นแบบ ดีเด่น ภายใต้โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพปาล์มน้ำมัน นำร่องประจำปี ๒๕๕๖

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๘.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

- ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน
- ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
- ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ ระบบน้ำในสวนปาล์มน้ำมัน
- ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ การลดต้นทุนการผลิต
- ฐานการเรียนรู้ที่ ๕ อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ในสวนปาล์มน้ำมัน ด้านปศุสัตว์
- ฐานการเรียนรู้ที่ ๖ การปลูกพืชแซมในสวนปาล์มน้ำมัน
- ฐานการเรียนรู้ที่ ๗ อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ในสวนปาล์มน้ำมัน ด้านประมง
- ฐานการเรียนรู้ที่ ๘ อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ในสวนปาล์มน้ำมัน ด้านเตาเผาถ่าน

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๓.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน.....๑.....หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน.....๒.....หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑. เกษตรทฤษฎีใหม่/เศรษฐกิจพอเพียง
- ๒. การจัดทำบัญชีครัวเรือน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน.....๒.....หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑. การใช้น้ำอย่างรู้ค่า
- ๒. อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ในสวนปาล์มน้ำมัน

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

สถานการณ์ของพื้นที่ : เกษตรกรในพื้นที่ตำบลสินปุน ส่วนใหญ่ปลูกปาล์มน้ำมัน พื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกปาล์มน้ำมัน (S๑) ในพื้นที่ตำบลสินปุน มีโรงงานรับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมัน จำนวน ๒ โรง เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการบริหารสวนปาล์มน้ำมัน เนื่องจากเข้าร่วมระบบ RSPO และระบบแปลงใหญ่ แต่ประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูงจากราคาปุ๋ยเคมี

แนวทางการพัฒนา : การลดต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน ซึ่งเกษตรกรใช้ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๓ บาท โดยมีเป้าหมายลดต้นทุนให้เหลือกิโลกรัมละ ๒.๘๐ บาท

: การเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมัน จากผลผลิตเฉลี่ย ๓,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่/ปี เป็น ๖,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่/ปี

: การมีอาชีพเสริมภายในสวนปาล์มน้ำมัน

วัตถุประสงค์

- ๑. เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ อำเภอพระแสง
- ๒. เป็นต้นแบบกิจกรรมภูมิปัญญาในการดำเนินกิจกรรมเพื่อเป็นรายได้เสริมภายใน ศพก.
- ๓. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ปัญหาและการพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เครือข่าย : การวางระบบน้ำหยด

การนำไปใช้ประโยชน์ : ใช้กับพืชผักภายในศูนย์ฯ

หลักสูตรการเรียนรู้ : เศรษฐกิจพอเพียง, การปลูกพืชแบบผสมผสาน, การเลี้ยงปลา, การเลี้ยงกบในกระชัง และการทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ ระบบน้ำในสวนปาล์มน้ำมัน

ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ การลดต้นทุนการผลิต

ฐานการเรียนรู้ที่ ๕ อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ในสวนปาล์มน้ำมัน ด้านปศุสัตว์

ฐานการเรียนรู้ที่ ๖ การปลูกพืชแซมในสวนปาล์มน้ำมัน

ฐานการเรียนรู้ที่ ๗ อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ในสวนปาล์มน้ำมัน ด้านประมง

ฐานการเรียนรู้ที่ ๘ อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ในสวนปาล์มน้ำมัน ด้านเตาเผาถ่าน

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างเป็นรูปธรรม ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของภาคี และเครือข่ายในงานส่งเสริมการเกษตร จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ เสริมสร้างพลังของภาคีและเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ พัฒนาสู่การบริหารจัดการและพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน พร้อมทั้งช่วยหนุนเสริมการขับเคลื่อนงาน การพัฒนาต่อยอด และการขยายผล การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในระดับพื้นที่มีทิศทางและแนวทางที่ชัดเจน ครอบคลุม และบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างเป็นรูปธรรม ที่มั่นคงและยั่งยืน เช่นเดียวกัน

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างเป็นรูปธรรม ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แบบแผนฯ)

จัดประชุมรายปีละ ๔ ครั้ง จัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. แนวทางการดำเนินงาน กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ เสริมสร้างพลังของภาคีและเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ พัฒนาสู่การบริหารจัดการและพึ่งตนเองได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน พร้อมทั้งช่วยหนุนเสริมการขับเคลื่อนงาน การพัฒนาต่อยอด และการขยายผล การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในระดับพื้นที่มีทิศทางและแนวทางที่ชัดเจน ครอบคลุม และบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างเป็นรูปธรรม ที่มั่นคงและยั่งยืน เช่นเดียวกัน

หลังจากที่กำหนดแนวทางในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ฯ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอำเภอหนองบัว และคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ฯ ได้พูดคุยหารือกลไกการทำงาน ว่าใครเป็นคนทำ ทำเรื่องอะไร ทำที่ไหน ทำเมื่อไหร่ ระยะเวลาเท่าไร ทำอย่างไร งบประมาณที่จะดำเนินการประมาณเท่าไรในกรอบงบประมาณ โดยมอบหมายงานให้คณะกรรมการตามความถนัดของแต่ละคนในแต่ละด้าน เพื่อให้ได้งานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนั้น คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ฯ ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์การทำงานไว้ ดังนี้

๑) จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง กรณีมีปัญหาเร่งด่วนก็สามารถเชิญประชุมได้ตลอดเวลา

๒) พิจารณาจัดทำแผนขอรับการสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ฯ ในส่วนที่ยังขาดอยู่ หรือต้องการเพิ่มเติมจากหน่วยงานของภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชน

๓) เมื่อได้งบประมาณสนับสนุนแล้ว หรือได้รับการสนับสนุนมาเป็นครุภัณฑ์หรือวัสดุ มาดำเนินงาน คณะกรรมการจะแบ่งหน้าที่กันควบคุม และจัดทำบัญชีรายละเอียดการรับงานของแต่ละเรื่อง พร้อมกับทำบัญชีรายรับ รายจ่าย และค่าซ่อมแซม ค่าบำรุง ค่าน้ำ ค่าไฟ

๔) จัดให้คณะกรรมการดูแลรับผิดชอบงานแต่ละด้านตามความถนัด

(๕) จัดทำรายละเอียดของบัญชีแต่ละชนิด ให้สามารถตรวจสอบได้เป็นปัจจุบันเสมอ

๖) กำหนดให้มีค่าตอบแทนให้คณะกรรมการกาชาดฯ เรียนรู้ฯ ทุกคน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับชนิดอุปกรณ์ที่ดูแลและรายได้ที่ได้รับ

[illegible]

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร่งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เกษตรกรในพื้นที่ตำบลสินปุน ส่วนใหญ่ปลูกปาล์มน้ำมัน พื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกปาล์มน้ำมัน (So) ในพื้นที่ตำบลสินปุน มีโรงงานรับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมัน จำนวน ๒ โรง เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการบริหารสวนปาล์มน้ำมัน เนื่องจากเข้าร่วมระบบ RSPO และระบบแปลงใหญ่ แต่ประสบปัญหาราคาส่งผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูงจากราคาปุ๋ยเคมี

ด้วยสภาพปัจจุบันเกษตรกรขาดองค์ความรู้ในการทำเกษตร โดยเกษตรกรต้นแบบ เริ่มต้นจากการทำแปลงข้าวและแปลงพืชผัก การน้อมนำแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตรและการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและพึ่งพาตนเองได้ จากวันนั้นจึงเกิดเป็นแนวความคิดอยากส่งต่อแนวความคิดนี้ให้แก่เกษตรกรท่านอื่น ๆ ในชุมชน และส่งต่อแนวความคิดเกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ผู้คนที่สนใจอย่างต่อเนื่องในทุกๆ ครั้งที่มีโอกาส เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในประเด็นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต ตลอดจนยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศพก. อำเภอพระแสง มีศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๑ ศูนย์เครือข่าย บริหารจัดการโดยคณะกรรมการ ศพก. ที่มีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ และเป็นปัจจุบัน

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ประสบปัญหาราคาส่งผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูงจากราคาปุ๋ยเคมี

นางศรีนวล พิบูลย์ ร่วมนายบุญนำ พนารักษ์ เป็นเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำการเกษตรเชิงเดี่ยว ต้นทุนในการผลิตทางด้านการเกษตรสูง หลังจากนั้นหันมาปลูกพืชโดยลดการใช้สารเคมี เลี้ยงโคเนื้อ เลี้ยงไก่ ผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง มาจนถึงปัจจุบันนี้ ทำเกษตรแบบผสมผสานตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เรื่อง ทฤษฎี“อยู่อย่างพอเพียง” ที่ทรงพระราชทาน ให้เกษตรกรยึดปฏิบัติ จากเกษตรกรเคยทำนาเพียงอย่างเดียว หันมาทำการเกษตรแบบสวนผสม สร้างรายได้ รายวัน รายเดือน และรายปี ด้วยความใฝ่รู้และเพื่อพัฒนาตัวเอง จึงได้เข้าร่วมสู่กระบวนการเรียนรู้ในด้านการเกษตรกับหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ สำนักงานเกษตรเกษตรอำเภอพระแสง สำนักงานปศุสัตว์อำเภอพระแสง สำนักงานประมงอำเภอพระแสง สำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี สำนักงานประมงจังหวัดสุราษฎร์ธานี สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสุราษฎร์ธานี องค์การบริหารส่วนตำบลสินปุน สถานศึกษา ฯลฯ และได้จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เกิดจากนโยบายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ให้มีศูนย์เรียนรู้การเกษตรในพื้นที่ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร

ของชุมชน และเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในประเด็นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิต ตลอดจนยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศพก.อำเภอพระแสง มีศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๒ ศูนย์เครือข่าย บริหารจัดการโดยคณะกรรมการ ศพก. ที่มีการปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ และปัจจุบันเป็นแหล่งเรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านบูรณาการกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่กับเน้นเป็นศูนย์กลางข้อมูล เป็นแปลงเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๑. **ปุ๋ยหมัก** เป็นปุ๋ยอินทรีย์ชนิดหนึ่งเกิดจากการนำซากหรือเศษเหลือจากพืชมาหมักรวมกัน และผ่านกระบวนการย่อยสลายโดยกิจกรรมจุลินทรีย์จนเปลี่ยนสภาพไปจากเดิมเป็นวัสดุที่มีลักษณะอ่อนนุ่ม เปื่อยยุ่ย ไม่แข็งกระด้าง และมีสีน้ำตาลปนดำ

ส่วนผสมในการกองปุ๋ยหมัก ๑ ตัน ประกอบด้วย

- เศษพืชแห้ง ๑,๐๐๐ กิโลกรัม
- มูลสัตว์ ๒๐๐ กิโลกรัม
- ปุ๋ยไนโตรเจน ๒ กิโลกรัม (หรือน้ำหมักชีวภาพที่ผลิตจากปลา ๙ ลิตร)
- สารเร่งจุลินทรีย์ ๑ ซอง

วิธีการทำปุ๋ยหมัก

๑. ผสมสารเร่งซูเปอร์ พด.๑ ในน้ำ ๒๐ ลิตร นาน ๑๐ - ๑๕ นาที เพื่อกระตุ้นให้ จุลินทรีย์ออกจากสภาพที่เป็นสปอร์และพร้อมที่จะเกิดกิจกรรมการย่อยสลาย

๒. การกองชั้นแรกให้นำวัสดุที่แบ่งไว้ส่วนที่หนึ่งมากองเป็นชั้นมีขนาดกว้าง ๒ เมตร ยาว ๓ เมตร สูง ๓๐ - ๔๐ เซนติเมตร ย่ำให้พอแน่นและรดน้ำให้ชุ่ม

๓. นำมูลสัตว์โรยที่ผิวหน้าเศษพืช ตามด้วยปุ๋ยไนโตรเจน แล้วรดสารละลายสารเร่งซูเปอร์ พด.๑ ให้ทั่ว โดยแบ่งใส่เป็นชั้น ๆ

๔. หลังจากนั้นนำเศษพืชมากองทับเพื่อทำชั้นต่อไป ปฏิบัติเหมือนการกองชั้นแรก ทำเช่นนี้อีก ๒ - ๓ ชั้น ชั้นบนสุดของกองปุ๋ยควรปิดทับด้วยเศษพืชที่เหลืออยู่เพื่อป้องกันการสูญเสียความชื้น

การดูแลรักษาองุ่นหมัก

๑. รดน้ำรักษาความชื้นในองุ่น: ให้มีความชื้นประมาณ ๕๐ - ๖๐%

๒. การกลับองุ่นหมัก: กลับองุ่น ๑๐ วันต่อครั้ง เพื่อเพิ่มออกซิเจน ลดความร้อนในองุ่น และช่วยให้วัสดุคลุกเคล้ากัน หรือใช้ไม้ไผ่เจาะรูให้ทะลุตลอดทั้งลำและเจาะรูด้านข้างปกรอบๆ องุ่นหมัก ห่างกัน ลำละ ๕๐ - ๗๐ เซนติเมตร

๓. การเก็บรักษาองุ่นหมักที่เสร็จแล้ว: เก็บไว้ในโรงเรือน อย่าตากแดดและฝนจะทำให้ธาตุอาหารพืชในองุ่นหมักสูญเสียไปได้

หลักการพิจารณาองุ่นหมักที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว

๑. สี: มีสีน้ำตาลเข้มจนถึงสีดำ
๒. ลักษณะ: อ่อนนุ่ม ยุ่ย ไม่แข็งกระด้างและขาดออกจากกันได้ง่าย
๓. กลิ่น: องุ่นหมักที่เสร็จสมบูรณ์จะไม่มีกลิ่นเหม็น
๔. ความร้อนในองุ่น: อุณหภูมิภายในองุ่นใกล้เคียงกับอุณหภูมิภายนอก
๕. การเจริญของพืชบนองุ่นหมัก: พืชสามารถเจริญบนองุ่นหมักได้โดยไม่เป็นอันตราย
๖. การวิเคราะห์ทางเคมี: ค่าอัตราส่วนคาร์บอนต่อ ไนโตรเจนเท่ากับหรือต่ำกว่า ๒๐:๑

อัตราและวิธีการใช้องุ่นหมัก

๑. ข้าว: ใช้อัตรา ๒ ต้นต่อไร่ หว่านให้ทั่วพื้นที่แล้วไถกลบก่อนปลูกพืช
๒. พืชไร่: ใช้อัตรา ๒ ต้นต่อไร่ โรยเป็นแถวตามแนวปลูกพืช แล้วคลุกเคล้ากับดิน
๓. พืชผัก: ใช้อัตรา ๔ ต้นต่อไร่ หว่านทั่วแปลงปลูกไถกลบขณะเตรียมดิน
๔. ไม้ผล ไม้ยืนต้น
 - เตรียมหลุมปลูก: ใช้อัตรา ๒๐ กิโลกรัมต่อหลุม คลุกเคล้าองุ่นหมักกับดินใส่รองก้นหลุม
 - ต้นพืชที่เจริญแล้ว: ใช้อัตรา ๒๐ - ๕๐ กิโลกรัมต่อต้น โดยขุดร่องลึก ๑๐ เซนติเมตร ตามแนว ทรงพุ่มของต้นใส่องุ่นหมักในร่องและกลบด้วยดินหรือหว่านให้ทั่วภายใต้ทรงพุ่ม
 - ๕) ไม้ดอก: ไม้ตัดดอก ใช้อัตรา ๒ ต้นต่อไร่ ไม้ดอกยืนต้นใช้ ๕ - ๑๐ กิโลกรัมต่อหลุม

๒. **น้ำหมักชีวภาพ** เป็นของเหลวที่ได้จากการย่อยสลายวัสดุเหลือใช้จากพืชหรือสัตว์ลักษณะ สด อวบน้ำ หรือมีความชื้นสูงโดยอาศัยกิจกรรมของจุลินทรีย์ทั้งในสภาพที่มีอากาศและมีอากาศน้อย

ส่วนผสมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ

- ๑) สูตรน้ำหมักชีวภาพจากผักและผลไม้ จำนวน ๕๐ ลิตร (ใช้เวลาในการหมัก ๗ วัน)
 - ผักหรือผลไม้ ๔๐ กิโลกรัม
 - กากน้ำตาล ๑๐ กิโลกรัม
 - น้ำ ๑๐ ลิตร
 - สารเร่งซูเปอร์ พด.๒ ๑ ช้อน
- ๒) สูตรน้ำหมักชีวภาพจากปลาหรือหอยเชอรี่ จำนวน ๕๐ ลิตร (ใช้เวลาในการหมัก ๑๕ - ๒๐ วัน)
 - ปลาหรือหอยเชอรี่ ๓๐ กิโลกรัม
 - ผลไม้ ๑๐ กิโลกรัม

- กากน้ำตาล ๑๐ กิโลกรัม
- น้ำ ๑๐ ลิตร
- สารเร่งซูปเปอร์ พด.๒ ๑ ซอง

วิธีการผลิตน้ำหมักชีวภาพ

- ๑) ผสมกากน้ำตาลในน้ำ ลงในถังหมัก
- ๒) นำสารเร่งซูปเปอร์ พด.๒ จำนวน ๑ ซอง ผสมในสารละลายกากน้ำตาล คนให้เข้ากันนาน ๕ นาที
- ๓) นำวัสดุที่หั่นหรือสับเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วเทลงไปในถังหมัก
- ๔) คนส่วนผสมให้เข้ากัน
- ๕) ปิดฝาถังหมัก ในระหว่างการหมัก คน ๑ ครั้งต่อวัน

ประโยชน์ของปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

๑. เร่งการเจริญเติบโตของรากพืช
๒. เพิ่มการขยายตัวของใบและยอดตัวของลำต้น
๓. ชักน้ำให้เกิดการงอกของเมล็ด
๔. ส่งเสริมการออกดอกและติดผลดีขึ้น
๕. เป็นสารช่วยขับไล่แมลงศัตรูพืช
๖. ทำความสะอาดและลดกลิ่นเหม็นในคอกเลี้ยงสัตว์
๗. ให้ธาตุอาหารพืช ปุ๋ยอินทรีย์น้ำจากปลาและหอยเชอรี่จะให้ไนโตรเจนสูง

๓) อธิบายขั้นตอนการทำงานเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

ขั้นตอนการทำงานเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ :

๑. การเก็บตัวอย่างดิน :

- เก็บตัวอย่างดินหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตหรือก่อนเตรียมดินสำหรับรอบการเพาะปลูกใหม่
- หลีกเลี่ยงการเก็บตัวอย่างจากพื้นที่ที่มีน้ำท่วมขัง, คอกสัตว์, หรือบริเวณที่มีปุ๋ยตกค้าง
- ใช้อุปกรณ์ที่สะอาดและไม่ปนเปื้อน
- เก็บตัวอย่างจากหลาย ๆ จุดในแปลง (ประมาณ ๑๐ หลุมในพื้นที่ ๕-๑๐ ไร่) เพื่อให้ได้ตัวแทนของดินในแปลงนั้น ๆ
- เก็บตัวอย่างดินลึกประมาณ ๑๕ ซม. และรวมตัวอย่างทั้งหมดใส่ถุงพลาสติก ประมาณ ๑ กก.

๒. การส่งวิเคราะห์ :

- ส่งตัวอย่างดินไปยังห้องปฏิบัติการที่เชื่อถือได้
- ระบุข้อมูลผู้จัดส่ง, ที่อยู่แปลง, และรายละเอียดการเพาะปลูกให้ชัดเจน
- เลือกการวิเคราะห์ที่ต้องการ เช่น ความเป็นกรด-ด่างของดิน, ปริมาณธาตุอาหารหลัก (N, P, K) และอื่น ๆ

๓. การแปลผลและวางแผนการใช้ปุ๋ย :

- เมื่อได้รับผลวิเคราะห์, เปรียบเทียบค่าที่ได้กับค่ามาตรฐานของดิน
- ประเมินปริมาณธาตุอาหารที่พืชต้องการสำหรับการเจริญเติบโตและผลผลิต
- คำนวณปริมาณปุ๋ยที่ต้องใส่ โดยพิจารณาจากชนิดของปุ๋ยและวิธีการใส่
- หากจำเป็น สามารถนำแม่ปุ๋ยมาผสมเอง หรือใช้ปุ๋ยเชิงประกอบที่หาซื้อได้

๔. การปรับปรุงดิน :

- ปรับปรุงดินตามค่าวิเคราะห์ดิน เช่น การปรับค่า pH หรือการเพิ่มธาตุอาหารที่ขาดหายไป
- ใช้วิธีการปรับปรุงดินที่เหมาะสมกับชนิดของพืชและสภาพพื้นที่
- ตรวจสอบและปรับปรุงดินอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

๕. ประโยชน์ของการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน :

- ลดต้นทุนการผลิตโดยการใส่ปุ๋ยในปริมาณที่เหมาะสม
- เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ
- ลดปัญหาสิ่งแวดล้อมจากการใช้ปุ๋ยเกินความจำเป็น
- เพิ่มความยั่งยืนในการทำการเกษตร

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี

๓. มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)ปาล์มน้ำมัน..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๓๕.....ไร่-งาน-วา

๑.๒) พื้นที่ปลูกจำนวน.....ไร่-งาน-วา

๑.๓) พื้นที่ปลูกจำนวน.....ไร่-งาน-วา

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑)กบ..... จำนวน.....๒.....(บ่อ

๒.๒)ปลาตูก..... จำนวน.....๒.....(บ่อ

๒.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑)ไก่..... จำนวน.....๕๐.....(ตัว

๓.๒) จำนวน..... (ตัว

๓.๓) จำนวน..... (ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑)พริก..... จำนวน.....๑๐๐.....(ตร.วา

๔.๒)มะนาว... จำนวน.....๑๐๐.....(ตร.วา

๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรูปแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....พริกสด/มะนาว/กบ/ปลา/ผัก/ถั่ว.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๒๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....-.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ปาล์มน้ำมัน.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๖๘,๑๖๓.๗๕.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ปาล์มน้ำมัน/เลี้ยงกบ/เลี้ยงปลา

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๖๐๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

เกษตรกรสามารถมีรายได้เพิ่มจากการทำเกษตรแบบเดิม ทำให้มีผลผลิตทางการเกษตรไว้บริโภคเอง เป็นการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การสร้างคุณภาพชีวิตสร้างสุขภาพที่ดีให้กับเกษตรกรสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ ทำให้สามารถดำรงชีวิตในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันได้อย่างยั่งยืน

๔. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๔.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การสร้างคุณภาพชีวิตสร้างสุขภาพที่ดีให้กับเกษตรกรสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ ทำให้สามารถดำรงชีวิตในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันได้อย่างยั่งยืน

๔.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ ทำให้สามารถดำรงชีวิตในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันได้อย่างยั่งยืน

๕. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๕.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๕.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยี การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมถึงการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่นั้น ๆ ในการทำการเกษตรนั้นจะอาศัยประสบการณ์เพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องทำตัวเป็นน้ำไม่เต็มแก้ว เพื่อรับความรู้

ใหม่ๆ มาประยุกต์กับประสบการณ์ที่เคยทำมา สร้างเป็นองค์ความรู้ในการทำการเกษตรใหม่ ต้องไม่กลัวที่จะติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งราชการและเอกชน เพราะความรู้ใหม่ๆ ส่วนหนึ่งจะถูกส่งผ่านมาจากองค์กรเหล่านี้

๕.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

จุดอบรม : ศพก. เป็นสถานที่จัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการต่างๆ เกี่ยวกับการผลิตสินค้าเกษตร

จุดศึกษาดูงาน : เกษตรกรและผู้สนใจสามารถเข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงานในพื้นที่ของ ศพก. เพื่อเรียนรู้เทคโนโลยีและวิธีการปฏิบัติจริง

วิทยากร : ศพก. มีบุคลากรและเกษตรกรที่มีความรู้ความสามารถเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์

การถ่ายทอดความรู้ : ศพก. เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ด้านการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

๕.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

การเป็นแหล่งเรียนรู้ : ศพก. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร

การให้บริการ : ศพก. ให้บริการด้านการเกษตรต่างๆ รวมถึงเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่

การแก้ไขปัญหา : ศพก. เป็นที่ปรึกษาและรับเรื่องร้องเรียนของเกษตรกร เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่

การบูรณาการ : ศพก. ทำหน้าที่เป็นกลไกในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาภาคการเกษตรอย่างเป็นระบบ

๕.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

เกษตรกร : ได้รับความรู้และทักษะใหม่ๆ ในการผลิตสินค้าเกษตร

ผู้สนใจทั่วไป : ได้เรียนรู้และศึกษาด้านการเกษตรจากแหล่งเรียนรู้ที่เชื่อถือได้

ชุมชน : มีการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกร และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง : มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในการสนับสนุนการดำเนินงานของ ศพก.

๕.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การส่งต่อความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกพืชแบบผสมผสานสู่เกษตรกรในกลุ่มและศพก. เครือข่ายและกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อำเภอพระแสง รวมถึงกับเกษตรกรอื่นที่สนใจในทุก ๆ ครั้งที่มีโอกาส รวมถึงการให้ความรู้กับนักเรียน นักศึกษา เป็นศูนย์เรียนรู้ในการศึกษาดูงานให้กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน คนทั่วไปอยู่เสมอ

๑) เปิดเป็นศูนย์เรียนรู้ ได้แก่ ฐานเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ฐานเรียนรู้การทำปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ฐานเรียนรู้การจัดการดินปุ๋ย ฐานเรียนรู้ขยายพันธุ์พืช เพื่อให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปได้เข้ามาศึกษาและนำไปปรับใช้ในพื้นที่ตามความเหมาะสม

๒) ให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรที่มาศึกษาดูงาน ทั้งในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง ตลอดจนจากจังหวัดอื่น ๆ

๓) มีการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรอื่น ๆ ที่มีความสนใจ

๔) ใช้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้สนใจทั่วไป

๕) สมาชิกทุกคนสามารถถ่ายทอดความรู้ได้

๕.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

หน่วยงานที่ ๑ กรมส่งเสริมการเกษตร

หน่วยงานที่ ๒ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

หน่วยงานที่ ๓ สำนักงานปศุสัตว์

หน่วยงานที่ ๔ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

หน่วยงานที่ ๕ สำนักงานประมง

หน่วยงานที่ ๖ สำนักงานพัฒนาที่ดิน

หน่วยงานที่ ๗ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์สุราษฎร์ธานี

หน่วยงานที่ ๘ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี

หน่วยงานที่ ๙ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสุพระแสง

หน่วยงานที่ ๑๐ เครือข่าย ศพก.และกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ในอำเภอพระแสง

หน่วยงานที่ ๑๑ กรมวิชาการเกษตร

๕.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

บทบาทของประธาน ศพก. คือ การเป็นผู้นำในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศพก. ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเรียนรู้และพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

การได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาภาคเกษตรของชุมชน โดยการเป็นแหล่งเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ และเป็นต้นแบบในการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการผลิตสินค้าเกษตร ทำให้เกษตรกรในชุมชนมีความเข้มแข็ง มีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ผู้นำแบบเป็นทางการ : มีบทบาทสำคัญในการประสานงานกับหน่วยงานราชการ, จัดสรรงบประมาณ, และดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนดด้านการเกษตร

ผู้นำแบบไม่เป็นทางการ : มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจ, สร้างความร่วมมือ, และส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านการเกษตร

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ : สมาชิก ศพก. จะถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการเกษตรที่ตนเองมีให้กับสมาชิกคนอื่น ๆ ในชุมชน รวมถึงบุคคลภายนอกที่สนใจ เพื่อให้ทุกคนสามารถนำไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การร่วมกันพัฒนาชุมชน : ศพก. เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การจัดอบรมให้ความรู้ การจัดเวทีเสวนา การจัดกิจกรรมเพื่อสังคม และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การร่วมกันแก้ไขปัญหา : สมาชิก ศพก. จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น ปัญหาภัยแล้ง ปัญหาโรคระบาด หรือปัญหาการตลาด

การสร้างสามัคคีในชุมชน : การทำงานร่วมกันใน ศพก. ทำให้เกิดความสามัคคีและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในชุมชน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

การเป็นแหล่งเรียนรู้ : ศพก. ทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับบุคคลทั่วไปที่สนใจด้านการเกษตร ทั้งในเรื่องของการผลิต การแปรรูป และการตลาด

การส่งเสริมการเกษตรยั่งยืน : ศพก. สนับสนุนให้เกษตรกรใช้เทคโนโลยีและวิธีการเกษตรที่ยั่งยืน เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสร้างความมั่นคงทางอาหาร

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

การหาความรู้ไม่มีวันหมด ไม่มีใครรู้ทุกเรื่อง ต้องหมั่นเก็บสะสมความรู้ไปเรื่อย ๆ เกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

ทีมงานถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ลงพื้นที่ในการพูดคุย สร้างความสัมพันธ์ การจับประเด็น โดยมีองค์ประกอบ

๑. นางสาวอริญญา ชูแก้ว	เกษตรอำเภอพระแสง
๒. นายศุภชัย หมื่นหนู	นักวิชาการส่งเสริมเกษตรชำนาญการพิเศษ
๓. นางสาวอนัญญา ไม้แก้ว	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๔. นางสาวหัตถาพร สุขเจริญ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๕. นายวิเชียร เหมทานนท์	คณะกรรมการ ศพก.
๖. นายสุนทร ดาวเรือง	คณะกรรมการ ศพก.

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการถอดบทเรียน :

- แลกเปลี่ยนเรียนรู้ “ขั้นตอนเตรียม (ทีม ประเด็น เนื้อหา)”
- กำหนดเป้าหมาย : หลักการ SMART
- หาทีมและกำหนดบทบาทตามความถนัด
- การวางแผนถอดบทเรียน
- กำหนดประเด็นคำถาม
- หาข้อมูลมือสอง
- เตรียมวัสดุ/อุปกรณ์

โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- การเตรียมการ : เตรียมสถานที่ คน วัสดุ/อุปกรณ์ กำหนดวัตถุประสงค์ ขอบเขต และผู้เกี่ยวข้อง เตรียมเครื่องมือการจับประเด็น
- การเก็บรวบรวมข้อมูล : สร้างบรรยากาศการพูดคุย อาจเป็นการสัมภาษณ์ สังเกต หรือทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- การวิเคราะห์ข้อมูล : แยกแยะองค์ประกอบต่างๆ หาความจริงและคุณสมบัติของความจริง เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการที่เกิดขึ้น
- การสังเคราะห์ความรู้ : เชื่อมโยงความคิดรวบยอด บันทึกเป็นเรื่องราว
- สรุปข้อมูลร่วมกันในทีม

เครื่องมือที่ใช้ในการถอดบทเรียน :

- การเล่าเรื่อง (Storytelling) : การถ่ายทอดประสบการณ์ผ่านการเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้น
- แผนที่ความคิด (Mind Mapping) : เป็นวิธีการช่วยบันทึกความคิดเพื่อให้เห็นภาพความคิดที่หลากหลายมุมมองที่กว้างและชัดเจนกว่าการบันทึกที่เราคุ้นเคย โดยยังไม่จัดระเบียบความคิดใด ๆ ทั้งสิ้น เป็นวิธีการที่สอดคล้องกับโครงสร้างการคิดของมนุษย์ที่บางช่วงสมองจะกระโดดออกนอกทางขณะที่กำลังคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งการทำให้สมองได้คิด ได้ทำงานตามธรรมชาติ นั้น มีลักษณะเหมือนต้นไม้ที่แตกกิ่งก้านออกไปเรื่อย ๆ
- After Action Review (AAR) : การทบทวนสรุปบทเรียนหลังการปฏิบัติงาน เพื่อระบุสิ่งที่ทำได้ดี สิ่งที่ต้องปรับปรุง และสิ่งที่ต้องแก้ไข
- การสะท้อนคิด (Reflection) : เป็นกระบวนการทบทวนประสบการณ์ของตนเองอย่างลึกซึ้ง เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้น วิธีการที่ใช้ ผลลัพธ์ที่ได้ และบทเรียนที่ได้รับ

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหา/อุปสรรค ในการดำเนินการถอดบทเรียน :

การทบทวนเป้าหมายและผลลัพธ์ : ไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าอะไรบรรลุเป้าหมาย อะไรเกินคาด หรืออะไรไม่เป็นไปตามเป้าหมาย พร้อมทั้งไม่สามารถระบุสาเหตุที่แท้จริงได้

กระบวนการทำงาน : พบว่ากระบวนการทำงานไม่เป็นไปตามแผนหรือตามที่คาดหวัง และไม่ทราบวิธีการปรับปรุงให้ดีขึ้น

ขาดกลไกสนับสนุน : ขาดเครื่องมือและกลไกการสนับสนุนที่เพียงพอและต่อเนื่อง ทำให้การดำเนินงานไม่ราบรื่น

ปัญหาภายในและภายนอก : มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคเกิดขึ้นจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่ไม่คาดคิด

ข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน :

การทบทวนอย่างรอบด้าน : ควรทบทวนวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผลลัพธ์ แผนงาน และกระบวนการที่ดำเนินการทั้งหมด เพื่อระบุสิ่งที่ทำได้ดีและสิ่งที่ต้องปรับปรุง

การระบุสาเหตุและแนวทางแก้ไข : หาเหตุผลของความสำเร็จและความล้มเหลว รวมถึงเสนอแนวทางที่จะทำให้งานดีขึ้น

การสร้างความเข้าใจและให้คำแนะนำ : ประชุมชี้แจงแนวทางเพื่อให้องค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ พร้อมทั้งติดตามและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด

การกำหนดนโยบายและกลไกสนับสนุน : ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและกำหนดให้เป็นนโยบายสำคัญของหน่วยงานหรือองค์กร รวมถึงการสร้างกลไกการหนุนช่วยที่เหมาะสม

การนำบทเรียนไปใช้ : พิจารณาว่าบทเรียนใดสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานต่อไป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ข้อมูลศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
รวมทั้งหมด ๑๒ ศูนย์ ดังนี้

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภทกิจกรรมหลักของศูนย์เครือข่าย	หมู่	ตำบล	โซน	x	y	ชื่อ-สกุล ประธานศูนย์
1	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนอำเภอพระแสง (ศูนย์หลัก)	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	5	ไทรซิง	47	510198	945236	นายสมหมาย พลอยประดับ
2	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนอำเภอพระแสง (เครือข่าย)	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	6	สินปุน	47	526133	938076	นายบุญนำ พนารักษ์
3	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนอำเภอพระแสง	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศคปช.)	10	สินเจริญ	47	525323	933739	นายจรัสศักดิ์ ลายสิงห์
4	ศูนย์เรียนรู้เกษตรพอเพียงบ้านราษฎร์พัฒนา	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	6	ไทรโสภา	47	508439	954926	นางจวีวรรณ สัมเกิด
5	ศูนย์เรียนรู้เกษตรแปลงใหญ่	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น	4	สินปุน	47	525151	943436	นายสมนึก คงเพชรกุล
6	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานบ้านสาธุ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	1	สาธุ	47	522027	947211	นางรจนา เพชรระ
7	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านมูลนิธิ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	10	สินเจริญ	47	524398	922241	นายสุทนต์ สารา
8	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านหนอง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	2	ไทรซิง	47	514011	944037	นายปิยะรัก ลิมวงศ์
9	ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาที่ดิน	ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการดิน	2	อัมป	47	523443	946216	นายวิเชียร เหมทานนท์
10	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่บ้านอ่างน้ำผุด	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	13	บางสวรรค์	47	496879	958584	นายสุนทร คาวเรือง
11	เศรษฐกิจพอเพียงบ้านปากบาง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	5	ไทรโสภา	47	505300	947394	นายฐาน โชคเดชทองเพร็ก
12	ศูนย์เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงและนวัตกรรมการเกษตร	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	5	อัมป	47	527208	953653	นายวิฑูรย์ วรรณศรี

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.หลัก)

อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

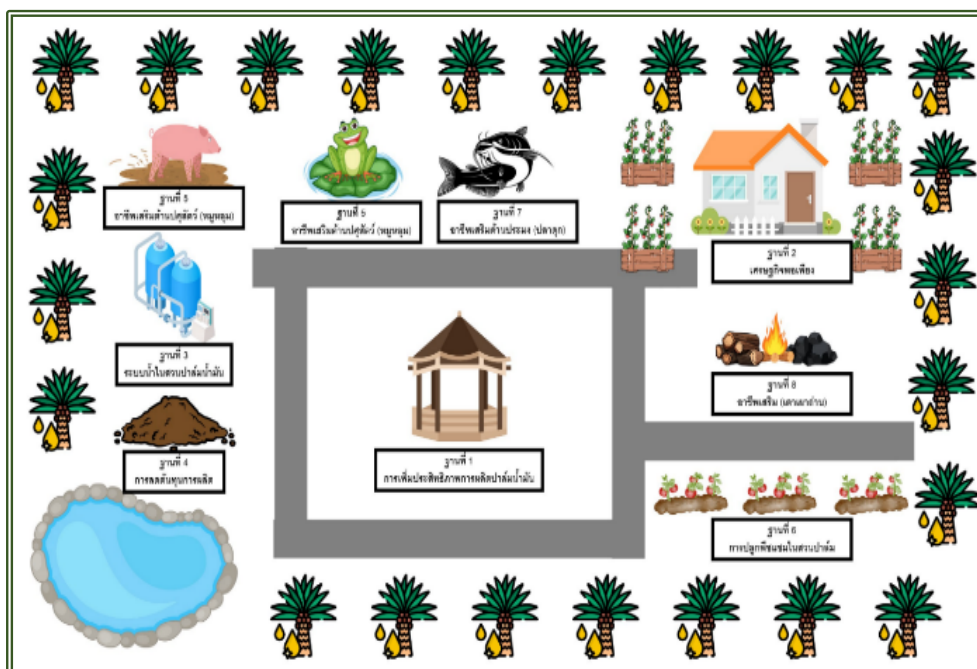
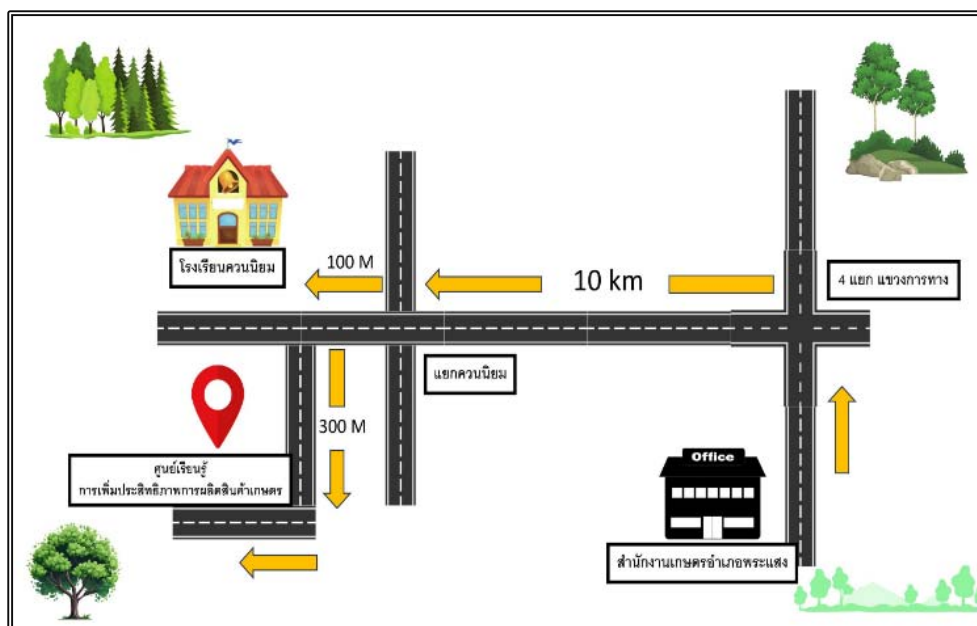
สินค้าหลัก : ปาล์มน้ำมัน

พื้นที่เป้าหมาย : ๓๗ ไร่

สถานที่ตั้ง : บ้านปลายคลอง หมู่ที่ ๖ ตำบลสินปุน อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พิกัด : X = ๕๒๖๑๗๙ Y = ๙๓๘๑๔๘

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ :

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นางศรีนวล พิบูลย์ อายุ ๔๘ ปี

ที่อยู่ : บ้านเลขที่ ๓๐/๒ บ้านปลายคลอง หมู่ที่ ๖ ตำบลสินปุน อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เบอร์โทร : ๐๙๓-๗๘๖๑๑๘๖

สถานการณ์ของพื้นที่ : เกษตรกรในพื้นที่ตำบลสินปุน ส่วนใหญ่ปลูกปาล์มน้ำมัน พื้นที่ปลูกเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกปาล์มน้ำมัน (S๑) ในพื้นที่ตำบลสินปุน มีโรงงานรับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมัน จำนวน ๒ โรง เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการบริหารสวนปาล์มน้ำมัน เนื่องจากเข้าร่วมระบบ RSPO และระบบแปลงใหญ่ แต่ประสบปัญหาหาค่าผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูงจากราคาปุ๋ยเคมี

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : ๑. เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน

๒. หลักเศรษฐกิจพอเพียง

๓. อาชีพเสริมในสวนปาล์มน้ำมัน

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน ของนายบุญนำ พนารักษ์ เกษตรกรต้นแบบ ของ ศพก. แห่งนี้ คือการมุ่งเน้นลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลผลิตและคุณภาพปาล์มน้ำมัน โดยมีหลักปฏิบัติ ๔ ดี คือ

ดีที่ ๑ ดินดี หมายถึง ควรเลือกพื้นที่ที่ดินมีชั้นหน้าดินลึก ความอุดมสมบูรณ์สูงถึงปานกลาง ควรมีลักษณะดินร่วน ดินร่วนปนดินเหนียว ดินเหนียว เนื้อดินไม่ควรเป็นทรายจัด ไม่มีชั้นลูกรัง หรือชั้นดินดานสูงมากกว่า ๐.๕๐ เมตร มีการระบายน้ำดีถึงปานกลาง น้ำไม่แข็งนาน มีระดับน้ำใต้ดินตื้น ความเป็นกรด เป็นด่างของดินที่ เหมาะสม ๔ - ๖ ความลาดเอียง ๑ - ๑๒ % แต่ไม่ควรเกิน ๒๓ % ควรอยู่ในเขตที่มีปริมาณน้ำฝนไม่น้อยกว่า ๑,๘๐๐ มม./ปีแต่ละเดือนควรมีฝน เฉลี่ยประมาณ ๑๒๐ มม./เดือน ฝนทิ้งช่วงติดต่อกันนานไม่เกิน ๓ เดือน เพราะช่วงแล้งที่ยาวนานทำให้ดอกตัวเมียลดลง ดอกตัวผู้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตลดลงในเวลา ๑๙ - ๒๒ เดือนหลังจากนั้น มีแหล่งน้ำเพียงพอสำรองไว้ใช้ถ้ามีการขาดน้ำมากกว่า ๓๐๐ มม. ต่อปีหรือช่วงแล้งติดต่อกันมากกว่า ๔ เดือน พื้นที่ที่มีสภาพไม่เหมาะสมสำหรับปลูกปาล์มน้ำมัน เช่น ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ สภาพพรุดินค่อนข้างเค็ม พื้นที่ที่มีน้ำท่วมขังนาน ฯลฯ ต้องมีการจัดการแก้ไขตามสภาพปัญหาของ พื้นที่นั้นๆ เป็นพื้นที่ที่มีแสงแดดประมาณ ๒,๐๐๐ ชั่วโมง/ปีหรือไม่ควรต่ำกว่า ๕ ชั่วโมงต่อวัน อุณหภูมิ ๒๒ - ๓๒ องศาเซลเซียส ไม่อับลมและไม่มีลมพัดแรง

ดีที่ ๒ พันธุ์ดี การเลือกใช้พันธุ์มีความสำคัญมาก ต้องเลือกจากแหล่งที่เชื่อถือได้ มีใบรับรองพันธุ์จากกรมวิชาการ ถ้าเลือกใช้พันธุ์ผิดจะทำให้เสียเวลา และค่าใช้จ่าย จะต้องเป็นพันธุ์ปาล์มน้ำมันลูกผสมเทเนอร์่า เป็นพันธุ์ลูกผสมชั่วที่ ๑ ได้จากการผสมระหว่างพ่อพันธุ์คือฟิสิเฟอรา Pisifera และแม่พันธุ์คือ ดูรา Dura ทั้งพ่อและแม่พันธุ์นี้ จะต้องผ่านกระบวนการปรับปรุงพันธุ์เพื่อคัดเลือกสายพันธุ์ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการซึ่งรวมเอาคุณสมบัติเด่นของพันธุ์พ่อและแม่เข้าด้วยกัน คือ มีกะลาบางกว่าแม่พันธุ์ดูรา มีเปลือกนอก (mesocarp) หนากว่าแม่พันธุ์ให้น้ำมันต่อน้ำหนักทะลายประมาณ ๒๒-๒๕% และมีจำนวนทะลาย มากกว่าทั้งพ่อและแม่พันธุ์

ดีที่ ๓ การจัดการดี นายบุญนำ พนารักษ์ สำนักอยู่ในตัวเองเสมอว่าตัวเองได้เรียนหนังสือมาน้อย จึงรับหลักวิชาการทุกอย่างมาปฏิบัติด้วยตนเองในสวนปาล์มน้ำมันแห่งนี้ ณ ปัจจุบัน นายบุญนำ พนารักษ์ ดูแลจัดการสวนปาล์มน้ำมันด้วยตัวเองทั้งหมด โดยมีแรงงานในครอบครัวช่วยกัน

นำเอาหลักวิชาการต่างๆ ที่รับฟังมาทั้งจากการอบรมของหน่วยงานการเกษตรของภาครัฐ (กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมวิชาการเกษตร) และจากการเข้าร่วมโครงการ RSPO (มาตรฐานการผลิตน้ำมันปาล์มอย่างยั่งยืน)

- การปลูก ใช้ระยะการปลูก ตั้งแต่ ๙x๙ เมตร หรือ ๑๐x๑๐ เมตร หรือถ้าต้องการปลูกพืชแซมเหมือนในศพก. นี้ แนะนำให้ใช้ระยะปลูก ๑๑x๑๑ เมตร ขึ้นไป (ศพก.นี้ ปลูกระยะ ๑๑x๑๑ เมตร)

- การใส่ปุ๋ย ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน-ทางใบ ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ที่ทำเอง เป็นการใส่ปุ๋ยตามความต้องการของปาล์มน้ำมันจริงๆ ไม่เปลืองปุ๋ยซึ่งมีราคาแพงโดยใช้เหตุ และเมื่อมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมด้วยเพื่อปรับโครงสร้างของดิน ดินก็จะนำไปใช้ได้มาก เป็นการลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตอย่างแท้จริง

- การตัดแต่งทางใบปาล์มน้ำมัน มี ๔ ระยะ คือ

๑) ปาล์มน้ำมัน อายุ ๑-๓ ปี ไม่ควรตัดแต่งทางใบ

๒) ปาล์มน้ำมัน อายุ ๔-๗ ปี ควรเหลือทางใบประมาณ ๓ รอบ นับจากทะลาล่างสุด

๓) ปาล์มน้ำมัน อายุ ๗-๑๒ ปี ควรเหลือทางใบประมาณ ๒ รอบ นับจากทะลาล่างสุด

๔) ปาล์มน้ำมัน อายุ ๑๒ ปีขึ้นไป ควรเหลือทางใบประมาณ ๑ รอบ นับจากทะลาล่างสุด

- การวางทางใบ ควรวางกระจายทั้งแปลง เพื่อง่ายต่อการย่อยสลายเป็นปุ๋ยอินทรีย์และยังช่วยรักษาความชื้น ลดการชะล้างของหน้าดิน และเป็นการควบคุมวัชพืชได้อีกวิธีหนึ่ง ในการวางใบให้ตัดส่วนของโคนทางซึ่งมีหนาม (ความยาวประมาณ ๒ เมตร) วางกองระหว่างต้นทุกแถวหรือแถวเว้นแถว ส่วนทางใบ (ซึ่งตัดโคนทางออกแล้ว) ให้วางกระจายทั่วทั้งสวน โดยเว้นพื้นที่รอบโคนต้นรัศมี ๑-๒ เมตร เพื่อความสะดวกในการเก็บเกี่ยวผลปาล์มร่วง

- การเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมัน รอบการเก็บเกี่ยวอยู่ในช่วง ๑๐-๒๐ วัน แล้วแต่ฤดูกาลโดยเฉลี่ย ๑๕ วัน / ครั้ง ควรเก็บเกี่ยวเมื่อปาล์มน้ำมันสุกพอดี ชนิดผลดิบสีเขียวให้เก็บเกี่ยวเมื่อผลผลิตเป็นสีส้มมากกว่า ๘๐% ของผล ส่วนชนิดผลดิบสีดำเมื่อสุกเปลี่ยนสีผลเป็นสีแดง ให้เก็บเกี่ยวเมื่อผลร่วงจากทะลาย ๑-๓ ผล ควรตัดทางใบออกเท่าที่จำเป็น ให้ต้นปาล์มมีทางใบเหลืออยู่ ๑-๒ ทางใบ หลังจากเก็บเกี่ยวทะลายปาล์มน้ำมันแล้ว ควรส่งโรงงานภายใน ๒๔ ชั่วโมง

ดีที่ ๔ น้ำดี ในสภาพพื้นที่ที่มีช่วงฤดูแล้งยาวนาน หรือสภาพพื้นที่ที่มีค่าการขาดน้ำ มากกว่า ๓๐๐ มม./ปี หรือมีช่วงแล้งติดต่อกันนานกว่า ๔ เดือน ควรมีการให้น้ำเสริม หรือทดแทนน้ำจากน้ำฝนในปริมาณ ๑๕๐ - ๒๐๐ ลิตร/ต้น/วัน พื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ มีแหล่งน้ำเพียงพอและมีแหล่งเงินทุนควรติดตั้งระบบน้ำหยด (Drip irrigation) หรือแบบมินิสปริงเกอร์ (Minisprinkler)

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเสมือนรากฐานของชีวิตรากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็มแต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป” พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙

“ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน”

“เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง (Self – Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยก

เศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเองย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้า และฐานะทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไปได้”

ในส่วนของ นายบุญนำ พนารักษ์ เกษตรกรต้นแบบ ของ ศพก. อำเภอพระแสงนี้ ได้เดินตามรอยเท้าพ่อ ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำรงชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับสิ่งที่ยึดมั่นมาโดยตลอดอีกอย่างหนึ่งก็คือการทำตามคำสอนของบรรพบุรุษ เพราะเชื่อว่าสิ่งที่บรรพบุรุษสอนตกทอดกันมาเป็นสิ่งที่มีค่า และบางอย่างยังใช้ได้ถึงแม้ตอนนี้จะเป็นยุคเทคโนโลยีแล้วก็ตาม ใน ศพก. แห่งนี้ นอกจากจะมีพืชหลักคือ ปาล์มน้ำมัน ซึ่งมีการจัดการดูแลสวนด้วยตนเองเป็นอย่างดี ก็ยังมีไม้ยืนต้น และพืชผักต่างๆ อีกมากมาย ซึ่งเกษตรกรต้นแบบปลูกด้วยปุ๋ยที่ได้มาจากการเลี้ยงหมูหลุม ไม่ใช่สารเคมี ไม้ยืนต้นใช้ในการเผาถ่านได้ถ่านไม้ และน้ำส้มควันไม้ ส่วนพืชผักที่เกษตรกร

ต้นแบบเรียกว่า “ตู้เย็นข้างบ้าน” มีไว้สำหรับกินผักสด ปลอดภัยเพราะใช้น้ำส้วมควั่นไม้จากเตาถ่าน ไม่ได้มีไว้นายให้รำรวย แต่ทำให้ร่างกายแข็งแรง ไม่เจ็บป่วย จนต้องนำเงินไปให้หมอ ถ้าเหลือก็ค่อยแจกจ่ายแก่เพื่อนบ้าน แค่นี้ก็เพียงพอแล้ว....

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ ระบบน้ำในสวนปาล์มน้ำมัน

พืชทั่วไป ; น้ำเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการปลูกพืช ปริมาณน้ำที่พืชได้รับจะต้องเหมาะสมพืชจึงจะเจริญเติบโตได้ดีและเป็นการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ หากพืชได้รับน้ำมากเกินไป บริเวณรากพืชจะขาดอากาศทำให้พืชไม่มีพลังงานที่จะนำน้ำและสารอาหารไปสู่ส่วนต่างๆ ของต้นพืชจึงทำให้ผลผลิตต่ำ และสิ้นเปลืองน้ำโดยเปล่าประโยชน์ หรือหากพืชได้รับน้ำน้อยเกินไป จะมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสังเคราะห์แสงและส่งผลต่อเนื่องต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช

ปาล์มน้ำมัน ; ในสภาพพื้นที่ที่มีช่วงฤดูแล้งยาวนาน หรือสภาพพื้นที่ที่มีค่าการขาดน้ำมากกว่า ๓๐๐ มม./ปี หรือมีช่วงแล้งติดต่อกันนานกว่า ๔ เดือน ควรมีการให้น้ำเสริม หรือทดแทนน้ำจากน้ำฝนในปริมาณ ๑๕๐ - ๒๐๐ ลิตร/ต้น/วัน พื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ มีแหล่งน้ำเพียงพอและมีแหล่งเงินทุน ควรติดตั้งระบบน้ำหยด (Drip irrigation) หรือแบบมินิสปริงเกอร์ (Minisprinkler)

การให้น้ำปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่จะให้ในช่วงแล้ง ซึ่งฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานานและอัตราการระเหยน้ำของดินมีค่าสูงขึ้น ระยะเวลาที่เหมาะสมในการให้น้ำควรเป็นช่วงเช้า เนื่องจากเป็นช่วงที่ปากใบเริ่มเปิดเพื่อคายน้ำและเริ่มดูดซึมน้ำจากคาร์บอนไดออกไซด์เพื่อใช้ในกระบวนการสังเคราะห์แสง ซึ่งในช่วงดังกล่าวปาล์มน้ำมันมีความต้องการใช้น้ำมากกว่าช่วงกลางวัน และถือเป็นการประหยัดน้ำเนื่องจากความร้อนที่สามารถทำให้น้ำระเหยมีค่าน้อยกว่าช่วงอื่นๆ สำหรับปริมาณน้ำที่จะให้มากหรือน้อยขึ้นกับ ขนาดของต้นปาล์มน้ำมัน (พื้นที่ทรงพุ่ม) และค่าระเหยน้ำจากข้อมูลอุตุนิยมวิทยาการเกษตร

ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ การลดต้นทุนการผลิต

ปุ๋ยหมัก เป็นปุ๋ยอินทรีย์ชนิดหนึ่งเกิดจากการนำซากหรือเศษเหลือจากพืชมาหมักรวมกัน และผ่านกระบวนการย่อยสลายโดยกิจกรรมจุลินทรีย์จนเปลี่ยนสภาพไปจากเดิมเป็นวัสดุที่มีลักษณะอ่อนนุ่ม เปื่อยยุ่ย ไม่แข็งกระด้าง และมีสีน้ำตาลปนดำ

ส่วนผสมในการกองปุ๋ยหมัก ๑ ตัน ประกอบด้วย

- เศษพืชแห้ง ๑,๐๐๐ กิโลกรัม
- มูลสัตว์ ๒๐๐ กิโลกรัม
- ปุ๋ยไนโตรเจน ๒ กิโลกรัม (หรือน้ำหมักชีวภาพที่ผลิตจากปลา ๔ ลิตร)
- สารเร่งจุลินทรีย์ ๑ ชอง

วิธีการทำปุ๋ยหมัก

๑. ผสมสารเร่งจุลินทรีย์ พด.๑ ในน้ำ ๒๐ ลิตร นาน ๑๐ - ๑๕ นาที เพื่อกระตุ้นให้ จุลินทรีย์ออกจากสภาพที่เป็นสปอร์และพร้อมที่จะเกิดกิจกรรมการย่อยสลาย

๒. การกองชั้นแรกให้นำวัสดุที่แบ่งไว้ส่วนที่หนึ่งมากองเป็นชั้นมีขนาดกว้าง ๒ เมตร ยาว ๓ เมตร สูง ๓๐ - ๔๐ เซนติเมตร ย่ำให้พอแน่นและรดน้ำให้ชุ่ม

๓. นำมูลสัตว์โรยที่ผิวหน้าเศษพืช ตามด้วยปุ๋ยไนโตรเจน แล้วรดสารละลายสารเร่งจุลินทรีย์ พด.๑ ให้ทั่ว โดยแบ่งใส่เป็นชั้น ๆ

๔. หลังจากนั้นนำเศษพืชมากองทับเพื่อทำชั้นต่อไป ปฏิบัติเหมือนการกองชั้นแรก ทำเช่นนี้อีก ๒ - ๓ ชั้น ชั้นบนสุดของกองปุ๋ยควรปิดทับด้วยเศษพืชที่เหลืออยู่เพื่อป้องกันการสูญเสียความชื้น

การดูแลรักษากองปุ๋ยหมัก

๑. รดน้ำรักษาความชื้นในกองปุ๋ย: ให้มีความชื้นประมาณ ๕๐ - ๖๐%

๒. การกลับกองปุ๋ยหมัก: กลับกอง ๑๐ วันต่อครั้ง เพื่อเพิ่มออกซิเจน ลดความร้อนในกองปุ๋ย และช่วยให้วัสดุคลุกเคล้ากัน หรือใช้ไม้ไผ่เจาะรูให้ทะลุตลอดทั้งลำและเจาะรูด้านข้างปกรอบๆ กองปุ๋ยหมัก ห่างกัน ลำละ ๕๐ - ๗๐ เซนติเมตร

๓. การเก็บรักษากองปุ๋ยหมักที่เสร็จแล้ว: เก็บไว้ในโรงเรือน อย่าตากแดดและฝนจะทำให้ธาตุอาหารพืชในปุ๋ยหมักสูญเสียไปได้

หลักการพิจารณาปุ๋ยหมักที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว

๑. สี: มีสีน้ำตาลเข้มจนถึงสีดำ
๒. ลักษณะ: อ่อนนุ่ม ยุ่ย ไม่แข็งกระด้างและขาดออกจากกันได้ง่าย
๓. กลิ่น: ปุ๋ยหมักที่เสร็จสมบูรณ์จะไม่มีกลิ่นเหม็น
๔. ความร้อนในกองปุ๋ย: อุณหภูมิภายในกองปุ๋ยใกล้เคียงกับอุณหภูมิภายนอกกอง
๕. การเจริญของพืชบนกองปุ๋ยหมัก: พืชสามารถเจริญบนกองปุ๋ยหมักได้โดยไม่เป็นอันตราย
๖. การวิเคราะห์ทางเคมี: ค่าอัตราส่วนคาร์บอนต่อ ไนโตรเจนเท่ากับหรือต่ำกว่า ๒๐:๑

อัตราและวิธีการใช้ปุ๋ยหมัก

๑. ข้าว: ใช้อัตรา ๒ ตันต่อไร่ หว่านให้ทั่วพื้นที่แล้วไถกลบก่อนปลูกพืช
๒. พืชไร่: ใช้อัตรา ๒ ตันต่อไร่ โรยเป็นแถวตามแนวปลูกพืช แล้วคลุกเคล้ากับดิน
๓. พืชผัก: ใช้อัตรา ๔ ตันต่อไร่ หว่านทั่วแปลงปลูกไถกลบขณะเตรียมดิน
๔. ไม้ผล ไม้ยืนต้น
 - เตรียมหลุมปลูก: ใช้อัตรา ๒๐ กิโลกรัมต่อหลุม คลุกเคล้าปุ๋ยหมักกับดินในร่องกันหลุม
 - ต้นพืชที่เจริญแล้ว: ใช้อัตรา ๒๐ - ๕๐ กิโลกรัมต่อต้น โดยขุดร่องลึก ๑๐ เซนติเมตร ตามแนว ทรงพุ่มของต้นใส่ปุ๋ยหมักในร่องและกลบด้วยดินหรือหว่านให้ทั่วภายใต้ทรงพุ่ม
- ๕) ไม้ดอก: ไม้ตัดดอก ใช้อัตรา ๒ ตันต่อไร่ ไม้ดอกยืนต้นใช้ ๕ - ๑๐ กิโลกรัมต่อหลุม

ประโยชน์ของปุ๋ยหมัก

๑. ปรับปรุงสมบัติทางกายภาพของดิน ทำให้ดินร่วนซุย การระบายอากาศ และการอุ้มน้ำของดินดีขึ้น รากพืชแพร่กระจายได้ดี
๒. เป็นแหล่งธาตุอาหารพืชทั้งธาตุอาหารหลัก ธาตุอาหารรอง และจุลธาตุ
๓. ดูดซับและเป็นแหล่งเก็บธาตุอาหารในดินไม่ให้ถูกชะล้างสูญเสียไปได้ง่าย และปลดปล่อยออกมา ให้พืชใช้ประโยชน์ทีละน้อยตลอดฤดูปลูก
๔. เพิ่มความต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลงความเป็นกรดเป็นด่างของดิน

น้ำหมักชีวภาพ เป็นของเหลวที่ได้จากการย่อยสลายวัสดุเหลือใช้จากพืชหรือสัตว์ลักษณะ สด อวบน้ำ หรือมีความชื้นสูงโดยอาศัยกิจกรรมของจุลินทรีย์ทั้งในสภาพที่มีอากาศและมีอากาศน้อย

ส่วนผสมการผลิตน้ำหมักชีวภาพ

๑) สูตรน้ำหมักชีวภาพจากผักและผลไม้ จำนวน ๕๐ ลิตร (ใช้เวลาในการหมัก ๗ วัน)

- ผักหรือผลไม้ ๔๐ กิโลกรัม
- กากน้ำตาล ๑๐ กิโลกรัม
- น้ำ ๑๐ ลิตร
- สารเร่งซูเปอร์ พด.๒ ๑ ของ

๒) สูตรน้ำหมักชีวภาพจากปลาหรือหอยเชอรี่ จำนวน ๕๐ ลิตร (ใช้เวลาในการหมัก ๑๕ - ๒๐ วัน)

- ปลาหรือหอยเชอรี่ ๓๐ กิโลกรัม
- ผลไม้ ๑๐ กิโลกรัม
- กากน้ำตาล ๑๐ กิโลกรัม
- น้ำ ๑๐ ลิตร
- สารเร่งซูเปอร์ พด.๒ ๑ ของ

วิธีการผลิตน้ำหมักชีวภาพ

๑) ผสมกากน้ำตาลในน้ำ ลงในถังหมัก

๒) นำสารเร่งซูเปอร์ พด.๒ จำนวน ๑ ของ ผสมในสารละลายกากน้ำตาล คนให้เข้ากันนาน ๕ นาที

๓) นำวัสดุที่หั่นหรือสับเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วเทลงไปในถังหมัก

๔) คนส่วนผสมให้เข้ากัน

๕) ปิดฝาถังหมัก ในระหว่างการหมัก คน ๑ ครั้งต่อวัน

ประโยชน์ของปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

๑. เร่งการเจริญเติบโตของรากพืช

๒. เพิ่มการขยายตัวของใบและยอดตัวของลำต้น

๓. ชักน้ำให้เกิดการงอกของเมล็ด

๔. ส่งเสริมการออกดอกและติดผลดีขึ้น

๕. เป็นสารช่วยขับไล่แมลงศัตรูพืช

๖. ทำความสะอาดและลดกลิ่นเหม็นในคอกเลี้ยงสัตว์

๗. ให้ธาตุอาหารพืช ปุ๋ยอินทรีย์น้ำจากปลาและหอยเชอรี่จะให้ไนโตรเจนสูง

ฐานเรียนรู้ที่ 4
การผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปุ๋ยหมัก
ปุ๋ยหมัก เป็นปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตจากการนำเศษพืชและเศษสัตว์มาหมักจนเน่าเปื่อย โดยผ่านกระบวนการย่อยสลายโดยจุลินทรีย์ในดินหรือในถังหมัก ปุ๋ยหมักมีลักษณะเป็นก้อนสีน้ำตาลหรือสีเทา มีกลิ่นหอมไม่เหม็น และใช้ได้ง่าย

ส่วนผสมในการผลิตปุ๋ยหมัก ๑. ต้นเปราะแดง
๑. ต้นเปราะแดง ๑๐๐ กิโลกรัม
๒. กากน้ำตาล ๑๐ กิโลกรัม
๓. น้ำ ๑๐ ลิตร
๔. สารเร่งซูเปอร์ พด.๒ ๑ ของ

วิธีการผลิตปุ๋ยหมัก
๑. นำเศษพืชและสัตว์มาหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วใส่ลงในถังหมัก
๒. เติมน้ำให้เต็มถังหมัก และเติมกากน้ำตาลและสารเร่งซูเปอร์ พด.๒ ลงไป
๓. คนส่วนผสมให้เข้ากัน และปิดฝาถังหมัก
๔. หมักทิ้งไว้ ๑๕-๒๐ วัน
๕. นำปุ๋ยหมักที่หมักเสร็จแล้วไปใช้ได้เลย

ประโยชน์ของปุ๋ยหมัก
๑. ช่วยเพิ่มธาตุอาหารพืช
๒. ช่วยปรับปรุงดิน
๓. ช่วยลดกลิ่นเหม็นในคอกเลี้ยงสัตว์
๔. ช่วยลดการระบาดของแมลงศัตรูพืช

ฐานเรียนรู้ที่ 4
การผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ
ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ เป็นปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตจากการนำเศษพืชและเศษสัตว์มาหมักจนเน่าเปื่อย โดยผ่านกระบวนการย่อยสลายโดยจุลินทรีย์ในดินหรือในถังหมัก ปุ๋ยอินทรีย์น้ำมีลักษณะเป็นของเหลวสีน้ำตาลหรือสีเทา มีกลิ่นหอมไม่เหม็น และใช้ได้ง่าย

ส่วนผสมในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ๑. ต้นเปราะแดง
๑. ต้นเปราะแดง ๑๐๐ กิโลกรัม
๒. กากน้ำตาล ๑๐ กิโลกรัม
๓. น้ำ ๑๐ ลิตร
๔. สารเร่งซูเปอร์ พด.๒ ๑ ของ

วิธีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำ
๑. นำเศษพืชและสัตว์มาหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วใส่ลงในถังหมัก
๒. เติมน้ำให้เต็มถังหมัก และเติมกากน้ำตาลและสารเร่งซูเปอร์ พด.๒ ลงไป
๓. คนส่วนผสมให้เข้ากัน และปิดฝาถังหมัก
๔. หมักทิ้งไว้ ๑๕-๒๐ วัน
๕. นำปุ๋ยอินทรีย์น้ำที่หมักเสร็จแล้วไปใช้ได้เลย

ประโยชน์ของปุ๋ยอินทรีย์น้ำ
๑. ช่วยเพิ่มธาตุอาหารพืช
๒. ช่วยปรับปรุงดิน
๓. ช่วยลดกลิ่นเหม็นในคอกเลี้ยงสัตว์
๔. ช่วยลดการระบาดของแมลงศัตรูพืช

สำนักงานเกษตรอำเภอแกลง

ฐานเรียนรู้ที่ 4
การผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ
ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ เป็นปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตจากการนำเศษพืชและเศษสัตว์มาหมักจนเน่าเปื่อย โดยผ่านกระบวนการย่อยสลายโดยจุลินทรีย์ในดินหรือในถังหมัก ปุ๋ยอินทรีย์น้ำมีลักษณะเป็นของเหลวสีน้ำตาลหรือสีเทา มีกลิ่นหอมไม่เหม็น และใช้ได้ง่าย

ส่วนผสมในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ๑. ต้นเปราะแดง
๑. ต้นเปราะแดง ๑๐๐ กิโลกรัม
๒. กากน้ำตาล ๑๐ กิโลกรัม
๓. น้ำ ๑๐ ลิตร
๔. สารเร่งซูเปอร์ พด.๒ ๑ ของ

วิธีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำ
๑. นำเศษพืชและสัตว์มาหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วใส่ลงในถังหมัก
๒. เติมน้ำให้เต็มถังหมัก และเติมกากน้ำตาลและสารเร่งซูเปอร์ พด.๒ ลงไป
๓. คนส่วนผสมให้เข้ากัน และปิดฝาถังหมัก
๔. หมักทิ้งไว้ ๑๕-๒๐ วัน
๕. นำปุ๋ยอินทรีย์น้ำที่หมักเสร็จแล้วไปใช้ได้เลย

ประโยชน์ของปุ๋ยอินทรีย์น้ำ
๑. ช่วยเพิ่มธาตุอาหารพืช
๒. ช่วยปรับปรุงดิน
๓. ช่วยลดกลิ่นเหม็นในคอกเลี้ยงสัตว์
๔. ช่วยลดการระบาดของแมลงศัตรูพืช

สำนักงานเกษตรอำเภอแกลง

ฐานการเรียนรู้ที่ ๕ อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ในสวนปาล์มน้ำมัน ด้านปศุสัตว์

ไก่พื้นเมือง

ประโยชน์ของการเลี้ยง

๑. ทำให้ผู้เลี้ยงมีอาหารที่ดีมีคุณภาพไว้รับประทาน เนื้อไก่พื้นเมืองและไข่ไก่พื้นเมืองทำให้เด็กเจริญเติบโตเร็ว และช่วยบำรุงสมองให้มีสติปัญญาดี เฉลียวฉลาด
๒. มูลไก่เป็นปุ๋ยคอกที่มีธาตุอาหารสูงและเป็นอาหารเลี้ยงปลาก็ได้ เนื่องจากมูลไก่พื้นเมืองมีธาตุอาหารมากมายทั้งไนโตรเจน โพรตีน แคลเซียม และฟอสฟอรัส
๓. ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากไก่พื้นเมืองขายได้ราคาดีมากกว่าตัวผู้และตัวเมีย หรือสามารถเลี้ยงเป็นงานอดิเรกได้

โรงเรือน

๑. กันลม แดด ฝนได้ ผนังของโรงเรือนอยู่ทางทิศตะวันออก ส่วนท้ายอยู่ทางทิศตะวันตก
๒. อากาศภายในโรงเรือนระบายได้ดี เย็นสบาย แต่ไม่ถึงกับลมโกรก หรือฝนสาดมากนัก
๓. กันศัตรูต่างๆ เช่น นก หนู แมว ฯลฯ ได้
๔. รักษาความสะอาดง่าย เป็นที่เนินลาด ไม่เป็นที่น้ำขัง และไม่เป็นที่รกรุงรัง
๕. ห่างจากบ้านคนอยู่พอสมควร เพื่อสุขภาพและอนามัยของคน และไม่ควรรอยู่ต้นลมของบ้าน เพราะกลิ่นขี้ไก่อาจรบกวนได้
๖. เป็นแบบที่สร้างง่าย ราคาถูก ใช้สิ่งก่อสร้างที่ส่วนใหญ่หาได้ง่ายในท้องถิ่นนั้น

อาหารจากธรรมชาติ

วิธีการเลี้ยงปลวกเพื่อใช้เป็นอาหารไก่

- ขุดหลุมกว้าง ๑ เมตร ยาว ๑.๕๐ เมตร ลึก ๒๕ เซนติเมตร ใช้ไม้ที่มีเปลือกแห้งตัดเป็นท่อนขนาดพอเหมาะสามารถวางในหลุมได้พอดี นำไปวางไว้ในหลุมที่ขุดเตรียมไว้ให้เต็มประมาณ ๓ ใน ๔ ส่วนของหลุม
- นำมูลโค+ใบไม้ ผสมกันอัตราส่วน ๕๐/๕๐ กลบกองใบไม้ให้เต็มปากหลุม รดน้ำให้เปียกทั่วทั้งหลุมแต่ไม่ต้องให้แฉะมาก
- จากนั้นคลุมปิดปากหลุมด้วยกระสอบป่าน ทิ้งไว้ ๑๐-๑๕ วัน เมื่อเปิดดูจะพบปลวกอยู่เป็นจำนวนมาก จากนั้นก็นำปลวกมาเคาะใส่ภาชนะแล้วนำไปให้ไก่กินได้เลย

การผลิตอาหารหมัก

ส่วนที่ ๑ หมักวัตถุดิบ วัสดุที่ใช้

- ต้นกล้วยหรือผักสด สับละเอียด ๑๐๐ กิโลกรัม
- น้ำตาลทรายแดง ๔ กิโลกรัม
- เกลือเม็ด ๑ กิโลกรัม
- ถังหมักขนาด ๒๐๐ ลิตร

การนำไปใช้จะต้องนำมาผสมกับส่วนที่ ๒ อัตราส่วน ดังนี้

- ดินแดง ๓๐ กิโลกรัม - มูลสัตว์แห้ง (มูลวัว) ๓๐ กิโลกรัม - รำอ่อน ๑๒๐ กิโลกรัม
- ข้าวโพดป่น ๕๐ กิโลกรัม - กากถั่วเหลืองป่น ๒๐ กิโลกรัม - ปลาป่น ๕ กิโลกรัม
- กระดุกป่น ๕ กิโลกรัม - ใช้อาหารหมักดังกล่าว ๒๖๐ กิโลกรัม รวมทั้งหมด ๕๒๐ กิโลกรัม

ฐานการเรียนรู้ที่ ๖ การปลูกพืชแซมในสวนปาล์มน้ำมัน

นายบุญนำ พนารักษ์ เลือกที่จะปลูกปาล์มน้ำมัน ระยะ ๑๑ x ๑๑ เมตร ซึ่งจะได้จำนวนต้นน้อยกว่าเกษตรกรทั่วไปที่จะปลูกปาล์มน้ำมันในระยะ ๙ x ๙ เมตร ก็เพราะวางแผนที่จะปลูกพืชต่างๆ ทั้งพืชผัก สมุนไพร และไม้ยืนต้น แซมในสวนปาล์มน้ำมัน

- พืชผัก สมุนไพร ที่มีปลูกบริเวณ ศพก. ได้แก่ ผักต่างๆ จะมีหมุนเวียนเปลี่ยนชนิดไปเรื่อยๆ พริกไทย พลูขมิ้นอ้อย พืชตระกูลข่า เจตมูลเพลิงขาว ไพร หัวกระเทียม

- ไม้ยืนต้น ที่มีปลูกบริเวณ ศพก. ได้แก่ ไม้ จิก เนียง มะนาว ระกำ จำปาทอง ตะเคียนทอง มะฮอกกานี มะพร้าว อบเชย ส้มจิงกระ เพกา มะขาม กระท้อน ยางนา สัก สะเดาเทียม พะยอม เหยียง กระถินเทพา ตะกู ปอ จง หว่า กล้วย ขนุน กระโดน ขี้เหล็ก ทำมั่ง ข่อย ชะมวง จันทน์กะพ้อ กะพ้อ ละไม คลุ้ม ฝรั่ง มะกรูด มะตูม หมาก

ในส่วนของไม้ยืนต้นที่สูงใหญ่ นายบุญนำ พนารักษ์ จะดูแลจัดการไม่ให้เกิดผลกระทบกับพืชหลักคือปาล์มน้ำมัน โดยการดัดกิ่งก้านที่แผ่ออกไปใช้เฝ้าถ่าน

ฐานการเรียนรู้ที่ ๗ อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ในสวนปาล์มน้ำมัน ด้านประมง การเลี้ยงปลาดุกในบ่อคอนกรีต

ขนาด กว้าง ๓ เมตร ยาว ๔ เมตร

ระยะเวลาเลี้ยง ๓ - ๔ เดือน

ปล่อยลูกปลาดุก ขนาด ๕ - ๗ เซนติเมตร จำนวน ๕๐๐ ตัว

- วันที่ ๑ - ๔๐ ให้อาหารปลาดุกเล็ก วันละ ๓ มื้อ เวลา เช้า เย็น และเที่ยงคืน ให้กินจนอิ่ม (ใช้อาหาร ๑ กระสอบ)

- วันที่ ๔๑ - ๕๐ ให้อาหารปลาดุกกลาง วันละ ๒ มื้อ เช้า และเย็น ให้กินจนอิ่ม (ใช้อาหาร ๑ กระสอบ)

- วันที่ ๕๑ - ๑๒๐ ให้อาหารปลาดุกใหญ่ วันละ ๓ มื้อ เวลา เช้า เย็น และเที่ยงคืน ให้กินจนอิ่ม (ใช้อาหาร ๒ กระสอบ)

ช่วงวันที่ ๔๑ - ๑๒๐ สามารถลดต้นทุนการผลิต ได้โดยการใส่กล้วยหรือมะละกอที่สุกงอม นำมาบดให้เป็นชิ้นเล็กให้ปลากินแทนอาหารสำเร็จรูป วันละมื้อ

ถ่ายน้ำ ทุก ๗ วัน (นำไปรดต้นไม้ที่อยู่บริเวณบ่อ) จะได้ปลาขนาด ๒๕๐ – ๓๕๐ กรัม/ตัว อัตรารอด ๘๐ - ๘๕% ผลผลิต ๑๐๐ – ๑๕๐ กิโลกรัม/บ่อ ราคาจำหน่าย กิโลกรัมละ ๔๐ บาท ต้นทุนการเลี้ยง ๓๐ บาท

การเลี้ยงกบในบ่อคอนกรีต

ขนาด กว้าง ๓ เมตร ยาว ๔ เมตร

ระยะเวลาเลี้ยง ๓ - ๔ เดือน

ปล่อยลูกกบ ขนาด ๒ - ๓ เซนติเมตร จำนวน ๕๐๐ ตัว

วันที่ ๑ - ๔๐ ให้อาหารกบเล็ก วันละ ๒ มื้อ เวลา เช้า และบ่าย ให้กินจนอิ่ม กลางคืนใช้ไฟล่อแมลงให้กบกินเป็นอาหาร (ใช้อาหาร ๐.๕ กระสอบ)

วันที่ ๔๑ - ๕๐ ให้อาหารกบกลาง วันละ ๑ - ๒ มื้อ เช้า และเย็น ให้กินจนอิ่ม (ใช้อาหาร ๐.๕ กระสอบ) ถ้ากลางคืนใช้ไฟล่อแมลงให้กบกินเป็นอาหารถ้ากบกินอิ่มแล้ว ก็งดให้มื่อเช้า เพื่อเป็นการลดต้นทุนค่าอาหาร

วันที่ ๕๑ - ๑๒๐ ให้อาหารกบใหญ่ วันละ ๒ มื้อ เวลา เช้า เย็น ถ้ากลางคืนใช้ไฟล่อแมลงให้กบกินเป็นอาหารถ้ากบกินอิ่มแล้ว เพื่อเป็นการลดต้นทุนค่าอาหาร (ใช้อาหาร ๑.๕ กระสอบ)

ถ่ายน้ำ ทุก ๗ วัน (นำไปรดต้นไม้ที่อยู่บริเวณบ่อ) จะได้กบขนาด ๒๐๐ – ๒๕๐ กรัม/ตัว อัตรารอด ๔๐ - ๕๐ % ผลผลิต ๔๐ - ๖๐ กิโลกรัม/บ่อ ราคาจำหน่าย กิโลกรัมละ ๕๐ บาท ต้นทุนการเลี้ยง ๓๐ บาท

ฐานเรียนรู้ที่ ๘ อาชีพเสริมเพิ่มรายได้ในสวนปาล์มน้ำมัน ด้านเตาเผาถ่าน

วิธีทำเตาเผาถ่าน

๑. เลือกพื้นที่ที่มีความเหมาะสม ไม่เป็นพื้นที่ต่ำ และแน่ใจว่าเวลาหน้าฝนน้ำท่วมขัง น้ำใต้ดินจะไม่ซึมเข้าไปในเตา

๒. ทำโรงที่มีหลังคาเพื่อกันแดด กันฝนให้กับเตาเผา

๓. วางโครงเป็นวงกลมต่อไม้โครงและใช้ไม้ไผ่สานกันขึ้นเป็นรูปเตา

๔. ขุดรูเพื่อทำช่องใส่ไฟเป็นอุโมงค์ลอดด้านล่างของเตา เจาะช่องให้ไฟขึ้นมาในเตา

๕. ทำช่องระบายควันออกทั้ง ๔ ด้าน

๖. นำฟางข้าวมาผสมกับดินเหนียว และนำมาพอกขึ้นเป็นโครงตามรูปเตา แล้วใช้ดินพอกทับจนมีความหนาตามต้องการ โดยจะต้องพอกดินไว้ทั้งด้านนอกและด้านใน

๗. ทิ้งไว้จนเตาแห้ง

วิธีการเผาถ่าน

๑. นำท่อนฟืนใส่ในเตา โดยขนาดของไม้ในแต่ละรอบที่เผาจะต้องมีขนาดใกล้เคียงกัน
 ๒. จุดไฟหน้าเตา ตรงช่องใส่ฟืน และรอจนไฟเข้าไปในเตาเผา ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ ๓ ชั่วโมง กรณีไม้แห้ง (ถ้าไม้สดจะใช้เวลาประมาณ ๖ ชั่วโมง) ปิดรูใส่ฟืนด้านหน้า
 ๓. เผาต่อไปอีกประมาณ ๗ ชั่วโมง สังเกตสีของควันจะมีสีขาว และควันจะออกมาจากช่องระบายควัน ด้านล่างน้อยลง นั้นแสดงว่าเผาเสร็จแล้ว
 ๔. ปิดช่องระบายควันทุกช่อง
 ๕. ทิ้งไว้ประมาณ ๗ วัน แล้วจึงมาเปิดเตา นำเอาถ่านออก
- การเผาถ่านต่อครั้งจะได้
- ๑) ถ่านไม้ ประมาณ ๑๘ กระสอบ
 - ๒) น้ำส้มควันไม้ ประมาณ ๒๔ ลิตร

ขึ้นอยู่กับขนาดของเตา ซึ่งความรู้ในการทำเตาเผาถ่านนี้ นายบุญนำ พนารักษ์ ได้รับการสืบทอดมาจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ที่มีการทำ และถ่ายทอดความรู้สู่ลูกหลานกันต่อมา

ภาพกิจกรรม
และส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

